

De Synode heeft alleen uitgesproken, wat zij ver- trouwde.

Maar zij stippelde niet uit wat er moest gedaan, indien zij in dit vertrouwen werd teleurgesteld.

Dat maakte de positie van de classis lastig. Toch komt het ons voor, dat zij verstandiger zou hebben gehandeld, indien zij over de door haar te nemen beslissing advies had gevraagd aan de komende Generale Synode.

Natuurlijk zullen de Deputaten der Synode voor Friesland zich hierover voor de Synode hebben te verantwoorden.

Maar liever hadden wij gewild, dat de classis de zaak tot de Synode had laten rusten.

Reeds nu bereiken ons klachten over haar handeling.

En wij vreezen, dat die door velen gedeeld zullen worden<sup>1)</sup>.

— De afzetting van Dr. C. Vermaat.

De zaak van Dr. Vermaat had een geheel ander verloop.

Het scheen, dat deze op de Synode van Groningen zou komen.

Maar een stuk van Dr. Vermaat in „Woord en Geest“ bracht een andere wending.

Uit het besluit van de classis Makkum wordt op het oogenblik munt gesmeed tegen onze kerken. Opdat ieder onzer lezers op aantijgingen zal kunnen antwoorden, laten we dit besluit hier in extenso volgen:

De classis Bolsward der Geref. Kerken nam in haar vergadering van Woensdag het volgende besluit: „De classis Bolsward der Gereformeerde Kerken, kennis genomen hebbende van het bezwaarschrift van den raad der Geref. kerk van Makkum;

kennis genomen hebbende van het ingezonden stuk van Dr. Vermaat in het weekblad „Woord en Geest“ van 18 Febr. 1927 waaruit blijkt:

1e. dat hij in strijd met de belofte, afgelegd bij de aanvaarding van zijn ambt, zijn bezwaren tegen het besluit van de classis van 9 Februari 1927 niet in overeenstemming met de gemeene ordening der kerken op de meerdere vergadering (art. 31 K.O.), maar publiekelijk in het weekblad „Woord en Geest“ ter sprake heeft gebracht;

2e. dat hij zich op een, een Dienaar des Woords niet betamende wijze smadelijk heeft uitgelaten over de kerk en de vergadering der kerken in welke hij het ambt bekleedt;

3e. dat hij daarin zich ook op een het karakter aantastende wijze heeft uitgelaten over personen die in de classis Bolsward en elders in de kerken leiding geven;

4e. dat hij daarin uitdrukkelijk heeft verklaard, dat hij tot driemaal toe heeft geweigerd de gevraagde verklaring omtrent de resolutie van Assen te ondertekenen en daarbij de classis als 'ware tot afzetten tart; overwegende:

1e. dat Dr. Vermaat op de verg. van 9 Febr. ten aanzien van de resolutie van Assen wel een verklaring heeft gegeven, maar nog niet bereid was die resolutie te aanvaarden en ten grondslag te leggen van 't geen hij leert; ten aanzien van de artt. 3—7 en 28 en 29 van de Belijdenis wel bevrediging heeft gegeven, maar in de dikwijls weinig bepaalde en tot verwarring leidende wijze waarop hij zich in deze zaak uitdrukte nog reden gaf tot zorg;

2e. dat de handelwijze van Dr. C. Vermaat met zijn ingezonden stuk in het weekblad „Woord en Geest“ een dienaar onwaardig is, in 't bijzonder een geschorst dienaar;

besluit, terugkomende op hetgeen zij in de vergadering van 9 Februari besloot, om n.l. de schorsing van Dr. Vermaat te laten voortduren en zich hierover om advies te wenden tot de e.k. Generale Synode van Groningen;

gehoord de verantwoording van Dr. C. Vermaat ter vergadering,

gehoord het advies van deputaten art. 49 K.O.,

gehoord ook de deputaten van de Generale Synode, gehoord zijn weigerend antwoord op de vraag, hem nog eens gesteld, of hij leed wilde betuigen over wat hij heeft geschreven in het weekblad „Woord en Geest“ en op de vraag of hij volkomen aanvaardt, zonder enig voorbehoud de resolutie van Assen ten aanzien van de vier bekende punten en die te zullen ten grondslag leggen van 't geen hij leert —

De C. Vermaat, dienaar des Woords van de Geref. Kerken van Makkum e.a., overeenkomstig artikel 79 en 80 K.O., zij het ook met diep leedwezen, uit zijn ambt als dienaar des Woords bij de Geref. Kerken af te zetten op grond van afwijking in de leer, volharden de onwilligheid om zich inzake de leer te onderwerpen aan het oordeel der Kerkvergaderingen, schending van zijn belofte, smadelijk zich uitlaten over de kerken, krenkend spreken over personen als in strijd met het negende gebod.

De afzetting gaat in heden den 4en Mei."

Hieraan hebben we niets toe te voegen. Deze publikatie spreekt voor zichzelf.

Zij doet gevoelen, dat Dr. Vermaat niet langer viel te handhaven.

Jammer van dezen zoo sympathieken predikant. Zijn verlies is een offer.

Een offer, dat ons beginsel, de liefde tot Gods waarheid en Gods kerk, van ons vraagt.

— Overwaardeering?

Nog telkens worden de bewijzen geleverd, dat men, ondanks de waarschuwing van wijlen Prof. Van Dijk, in zijn waardeering niet steeds maat weet te houden.

<sup>1)</sup> Nadat dit geschreven was, lezen we, dat de kerkeraad van Harkema-Opeinde met 3 tegen 4 stemmen besloot Dr. v. L. niet toe te staan in de beliening des Woords voor te gaan. Nieuwe moeilijkheden!

De Synode heeft alleen uitgesproken, wat zij ver- trouwde.

Maar zij stippelde niet uit wat er moest gedaan, indien zij in dit vertrouwen werd teleurgesteld.

Dat maakte de positie van de classis lastig. Toch komt het ons voor, dat zij verstandiger zou hebben gehandeld, indien zij over de door haar te nemen beslissing advies had gevraagd aan de komende Generale Synode.

Natuurlijk zullen de Deputaten der Synode voor Friesland zich hierover voor de Synode hebben te verantwoorden.

Maar liever hadden wij gewild, dat de classis de zaak tot de Synode had laten rusten.

Reeds nu bereiken ons klachten over haar handeling.

En wij vreezen, dat die door velen gedeeld zullen worden<sup>1)</sup>.

— De afzetting van Dr. C. Vermaat.

De zaak van Dr. Vermaat had een geheel ander verloop.

Bij het jubileum van den modernistischen hoog- leeraar, Dr. H. H. Groenewegen, sprak ook een Gereformeerd predikant.

Volgens het „Alg. Hbl.“ zou deze o.m. hebben gezegd: „Het is eigenaardig, dat spr., gereformeerd predikant, zoodoende wordt geroepen om de ver- diensten te schetsen van een Remonstrantsch theo- loog, hetgeen in onderlinge waardeering zeer goed mogelijk is. Wellicht is het verschil in standpunt sinds 300 jaar grooter geworden, maar zeker de afstand veel geringer. Iedere richting is een facet van den diamant der waarheid; op het gebied van den geest mag en moet ver- scheidenheid bestaan.“ (Wij spatieerden).

Een Remonstrantsch predikant reageerde daar- op als volgt: „Het had spr. goed gedaan, dat zijn vroegere leermeester hier van zoovele zijden ge- hindigd was, ook door een geref. theoloog, die zoo warm en roinhartig sprak van dezen Remonstrant- schen theoloog: dat was mooi, dat was... re- monstrantsch. (Vroolijkheid).“

Indien dit verslag juist is, heeft men hier een geval van overwaardeering, waartegen moet wor- den gewaarschuwd.

Ook wij hebben voor Prof. Groenewegen als wetenschappelijk man waardeering.

Maar als stelling te verkondigen: „Iedere richting is een facet van den diamant der waarheid“ gaat te ver.

Moge er alsnog rektifikatie volgen.

Of anders intrekking van deze woorden.

HEPP.

## GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Openb. 20:4—8.

Een onzer lezers vraagt me, of de voorstanders der leer van een duizendjarig Rijk, dat Christus, vóór Zijn komst ten oordeel, op aarde zal komen stichten, zich metterdaad kunnen beroepen op Openb. 20:4—8.

Ik bepaal me tot beantwoording van de vraag, zooals ze gedaan wordt, al moet ik er den inzender opmerkzaam op maken, dat met de verklaring van Openb. 20 de leer van het millennium volstrekt niet staat of valt.

Naar voorstanders beroepen zich ook op nog andere Schriftuurplaatsen. En hun voorstelling heeft een breeden historischen achtergrond in de oud- Joodsche verwachtingen aangaande het Godsrijk op aarde, die op haar beurt weer berusten op een geheel onjuiste opvatting van de profetieën des Ouden Testaments omtrent den Christus en het Koninkrijk Gods, dat Hij zou komen stichten.

Om hem voldoende te wapenen tegen de leer van het duizendjarige Rijk, zou ik over dat alles moeten gaan handelen.

Daarvoor geeft onze rubriek „Geestelijke Advie- zen“ evenwel niet de noodige ruimte, en is ze ook de plaats niet.

Ik houd me dus aan de vraag, zooals ik haar ontving.

En dan kunnen enkele opmerkingen volstaan, om te overtuigen, met hoe weinig recht men zich voor de verwachting van een duizendjarig Rijk vóór de voleinding der dingen beroept op Openb. 20.

Vooreerst gaat de opvatting, die men daarbij van Openb. 20 heeft, uit van de veronderstelling, dat de visioenen in het boek der Openbaringen ons de gebeurtenissen, die ze in beeld brengen, geven te zien in tijdrekenskundige volgorde. Een op- vatting, die te eenenmale in strijd is met de wer- kelijkheid, en die dan ook door geen ernstig en ter zake kundig uitlegger meer wordt voorgestaan.

In de tweede plaats veronderstelt ze een dubbele wederkomst van Christus: een eerste tot opwekking van de gestorven geloovigen, of — want op dit punt is er, als op schier alle andere, een hopeloos ver- deeldheid onder de voorstanders van het millen- nium — van een deel hunner; en een tweede voor het gericht en voor de voleinding; een voorstelling, die geheel in strijd met wat heel de Schrift op dit punt ons leert.

En in de derde plaats gaat ze uit van de even- eens overal elders door de Schrift uitgesloten ver- wachting van een dubbele opstanding der dooden.

Deze opmerkingen laat ik voorafgaan, omdat ze de chiliastische verklaring van Openb. 20 al aan- stonds uitsluiten, en in staat stellen om de verzen 4—8 in hun ware bedoeling te verstaan.

En wat nu deze verzen zelve betreft, diene het volgende:

1e. Johannes ziet de geloovigen die met Christus heerschen, niet op aarde, maar in den hemel.

2e. Johannes ziet hen, niet als lichamenlijk uit de dooden opgestanen, maar als „zielen“.

4e. De eerste opstanding, die volgens vs 5 hun deel werd, kan derhalve geen lichamenlijke opstan- ding zijn, maar bedoelt hun voortleven met Christus in heerlijkheid, nadat ze op aarde als martelaren waren gestorven; een voortleven, dat „opstanding“ genoemd wordt, om de tegenstelling tusschen hun leven in den hemel en hun vallen onder het geweld der ongeloovigen op aarde, recht scherp, en als een machtsdaad van Christus, te doen uitkomen; en dat dan een eerste opstanding genoemd wordt, in onderscheiding van hun tweede verheffing door